

Búcsú és Ifjúsági Napok Százszorszép hétvége

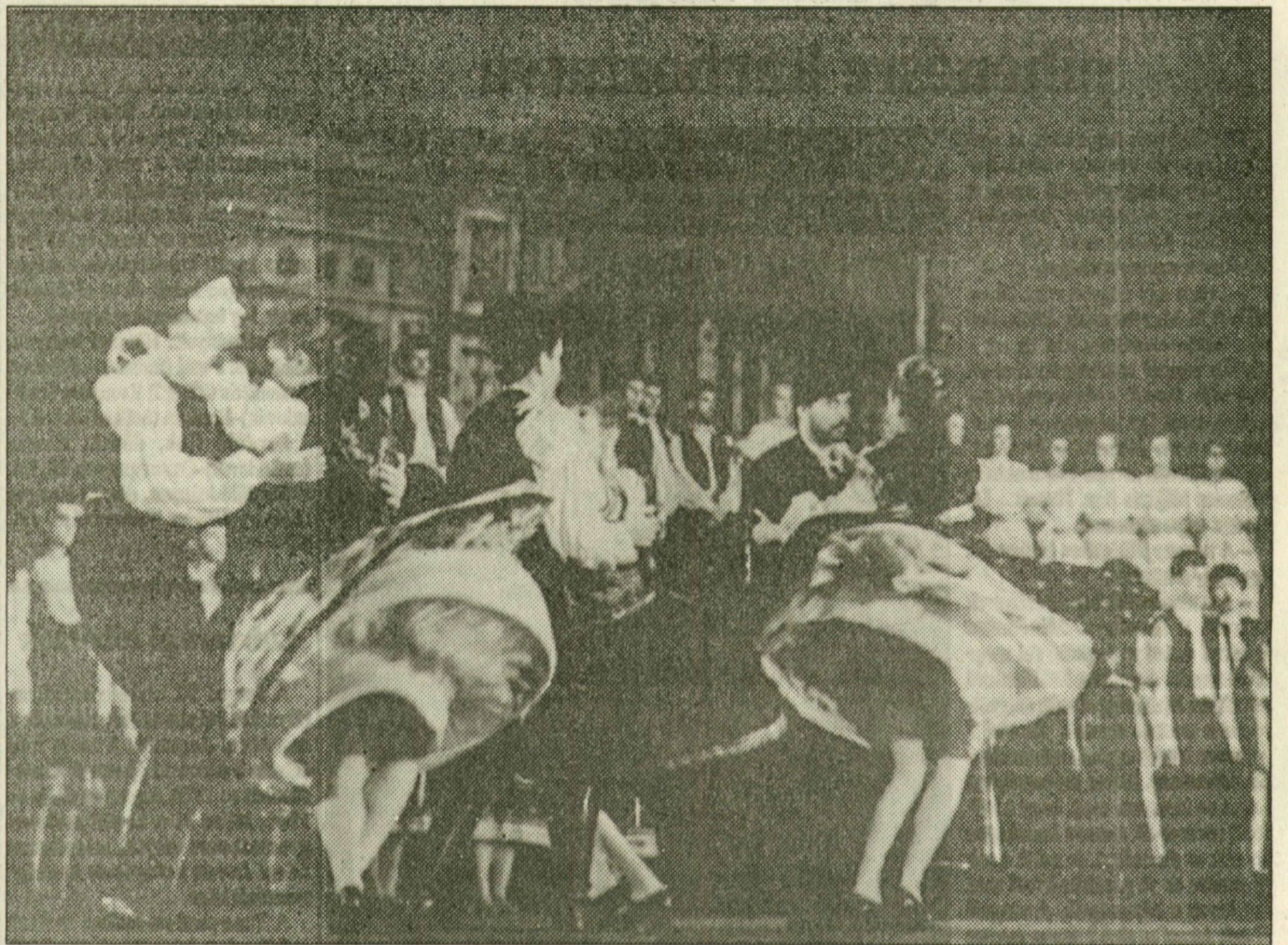
Színvonalas programokat szervezett a Százszorszép Gyermekeház hétvégére az anatóliai kisiskolásoknak. Sajnos az időjárás nem segített a lelkes közreműködőknek, a borult ég, a vasárnap délelőtti eső sokakat eltérített a Százszorszép Gyermeknapok rendezvényeitől. Akik mégis elsétáltak a Kálvin térre, azok megtekinthették a Csongrád Megyei Népművészeti Egyesület papírmérfítés-bemutatóját, láthattak kosárfonást, csipkeverést, gyékényszövést. Természetes anyagokból készült játékokat (fa építőjátékokat, növényi alapanyagokból összeállított figurákat), ásványokat, kaktuszokat vásárolhattak az érdeklődők. A külföldi néptáncgyűtesek műsora nagy sikert aratott, Loj Mónika szalvétagyűjteményét is sokan megcsodálták.

A Szegedi Ifjúsági Napok idén megtalálta megfelelő helyét: koncertjeiket a Juhász Gyula Művelődési

Központ Rock-klubjában és a JATE Klubban rendezték meg az amatőr rockzenekarok. A klubokban egészen más hangulat alakulhatott ki, mint a korábbi évek szabadtéri koncertjein. A pincseszerű környezet fokozta a zene hatását, de az intimebb belső tér visszafogottabbá tette az együteseket.

Ez a fajta szubkultúra is része Szeged kulturális életének, ilyen formában megrendezve a jövőben talán kevesebb ellenállást vált ki a város polgáraiból. (A városi rendőrkapitányság ügyelete szerint ezen a hétvégén a SZIN számlájára írható garázdaság, rendbontás nem történt.)

Algyőn tegnap rendezték meg a hagyományos Anna-napi búcsút, a látványos néptáncbemutatókra és a kirakodóvásárra sok szegedi is kíváncsi volt.

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

A Csillagjárás siker volt a szabadtéren. Az egyik alappillére: Sebestyén Márta. Aki egyedülálló előadói stílusban képes közvetíteni eredeti népi dallamokat. A két részes játékba válogatott dalok, amelyeket imponáló sallangtalansággal megszólaltatott – gyönyörűek. Megcsodálásra méltó példái a keresztény és a népi kultúra egymás-közötti természetes „közlekedésének”. A vízkereszttől húshagyó keddig tartó vallási és népszokásokra épült darab elemeit a Sebestyén-dalok mellett egy Koldus-figurát imitáló játékmester tartotta össze. Meleg Vilmos nagyváradi színész játszotta ezt a főszerepet, jól eltalált stílszerűséggel.

A siker másik feltételét az előadás zenei vezetője, Róssa László „szállította”. A szabadtéri néptáncgálákról már többször volt alkalom leszögezni: ezek az egyedülálló színpadi produkciók két ember egyszerű és nagyszerű találmányának köszönhetőek: egyikük Novák Ferenc, aki annak idején úttörőként használta modern táncszínházi játékokban az autentikus folklórt. A másikuk Róssa, aki a zenében követte el ugyanezt a merészséget; szuverén muzsikát komponált, amelyben minden szerkezeti-, stílus-, hangulati és tartalomelem a népművészetből

A hét végén bemutatott gálaműsorral, a Csillagjárás dómiszínpadi előadásával befejeződött az idei néptáncfesztivál. Majdnem azt írtam, az utolsó néptáncfesztivált lezárta az utolsó szabadtéri folklórprodukció. A súlyos mondatot nem az újjamból szoptam, az elmúlt héten sokan aggódtak ezért a kerek 35 esztendeje élő nyári programért. Nem lesz rá pénz, mondta mindenki, s ez az érv elég határos. Talán csak a néptáncosokat nem érdekli. Pont úgy reagáltak, mint általában az összes többi művészetek művelői. A szereposztás a következő: vannak akik sopánkodnak, s vannak akik teszik a dolgukat; táncolnak, énekelnek, zenélnak. Azt remélem, hogy ezen a szereposztáson nemigen lehet változtatni.

való, az egész mégis mai, modern, individuális.

Novák rendezőként hatásos színpadképeket kreáló óriási gyakorlatát vetette latba – ez volt a következő sikerpillér, és a tanítványiságból már rég kinőtt, de a Novák-iskolát sose tagadó Stoller Antal koreográfusi magabiztossága, invenciója. Bakó József stílusos, nem toladó, de a játéknak azért kellő háttérrel biztosító színpadát is dicsérhetjük. S egyáltalán nem utolsósorban – a főnti felsorolás egyébként sem értékhierrarchia – a közreműködő táncosok és zenészek teljesítményét.

Az időrend szerint egymást követő szokások – az újévköszöntő, a víz-, ház-, gyertyaszentelés, a háromkirály-járás, a kánai menyegző csodája – közé zökkenőmentesen illeszkedtek a külföldi együttesek táncai. A bőség (Konc király) és a szegénység (Cibere vajda) valóságban korántsem vidám, de a népszokásban vaskos humorral szelídített összecsapásai még mozgalmassabbá tették a legszebb magyar táncokból összeállított farsangi mulatságot.

Végezetül és kéretlenül álljon itt egy érv arra az esetre, ha valóban itt

a szabadtéri folklórszínház megszűnésének áryéka: azért kell ezután is ez a speciális folklórelőadás, mert páratlan abban a tekintetben, hogy képes a modern ember és az egykori néphagyomány lehetséges mai kapcsolatait megteremteni. Kielégíti a kíváncsiságunkat: olyanok is vagyunk, akiket másféle divatok ellenére megragad a tradicionális művészet ereje. A színház – ahogy Jouve megmondta – az a hely, ahol megmutatják nekünk, milyenek vagyunk. Ezért van rá szükségünk.

SULYOK ERZSÉBET

*

Vasárnap a Juhász Gyula művelődési központban ünnepélyes külsőségek között köszönte meg valamennyi közreműködő munkáját a fesztivál titkára, dr. Simoncsics János. Az együttesek vezetőinek emléklapokat és ajándéktárgyakat adott át Szeged polgármestere, dr. Lippai Pál, s búcsúzóul kifejezte reményét, hogy a szomszédos országok egy nyelven, a tánc és a zene nemzetközi nyelvében beszélő, az egymással közvetlen kapcsolatokat teremteni képes fiataljai a jövőben is a mi városunkban találkozhatnak.

Hamarosan csinos kis jérce lett Tutukából. Föl-alá sétálhatott lakásunkban. Mindenhova betekinthezt, csipegethetett. Eleinte egy kosár volt a lakása, később kapott ketreccet a konyhában.

Nagy szó volt, midőn Tutuka lerakta első tojását. Azt nem volt szabad elhasználni. Mi gyerekek kifújtuk s rápingáltuk a tojásbérra:

TUTUKA ELSŐ TOJÁSA!

Aztán még sok következett utána. Második, harmadik. Később a számozás már elmaradt. Tutukából vén tyúk lett...

Jól érezte magát a lakásban. Kedvére sétált, kárált. Egyeduralkodóként szállt szembe minden – később vágásra kerülő – csirkével, kakassal, összeverekedett az udvaron idegen tyúkokkal. Érezte maga mögött családunk „védő szárnyait”.

Olykor elvittük friss füvet csipegetni, kirándulásra a Somogytelepre, amely akkoriban volt épülőben. Tutukát seprűnyélre ültettük s két végét fogva bátyámmal úgy vittük végig a Csaba utcán, akárcsak a Bibliában a kánaáni csodafürtöt...

Akkortájt kedvenc olvasmányunkban, az Áller képes családi lapban Csengő és Bengő, meg a Hobogász úr fantasztikus történetei szolgáltak példaképül. Nekünk Tutuka volt művészeti tevékenységünk forrása.

Máig is őrzöm néhányát a verseknek, „képregények”-nek kedvenc tyúkokskánk életéről. Ilyen címeket adtunk a sorozatoknak: Tutuka, a házban nevelt kis csibe; Tutuka kirándul; Tutuka a vadászaton (ehhez szolgált egy rajz, hősünkről, szárnyai közé dugott vadászpuskával), Tutuka világszerte jár; Tutuka a bennszülöttek közt; Tutuka örvend a hűsvétnak; Tutuka a házi tolvaj stb.

Csongor Győző

A Zsótér-ház gyermekei (10)

„...melyben értesülést nyerünk Tutuka, az anyám tyúkjá” földi pályafutásáról s végezetül Imre veréb sorsáról, befejezve a sort a „Passeris epitaphium”-mal...”

Soha nem értek véget a róla szóló történetek, saját kezűleg, kockánként rajzolva. Ideiktatok egy kézzel írt hirdményt:

Tutuka bűnei:
Lopott egy tábla csokoládét
Lopott 12 pár csizmát
Vikinek nem akart szót fogadni
Telepiskoljja a szobát, konyhát
Bántja a többi pipikéket
Tojását föltöri, mögöszji
Eltöri a bögréit, tányért
Belecsíp az okuláréba, stb.

Sok naívságot jegyezhetnék még föl Tutuka életéből... Egyszóval gyönyörűlete volt. Csak hogy őt is elérte az öregség. Egyre nehezebb lett... Egyszer aztán elérte a végzetet.

A folyosó vasrácsán szeretett üldögegni. Egyszer valami megriaszíthatta, próbált repülni tyúkszányaival,

de nehéz testével az udvarra zuhant. Többé nem emelkedett föl, hiába itattuk vízzel. Kiszívodott.

– Szögény... a bögyét üthette mög... – volt a vélemény halála okáról.

Tutuka pótolhatatlan lett. Elhatároztuk, sohasem pótoljuk mással.

Én, a Viki gyerek meg is sirattam tyúkomat, eltemetve a pince földjébe. Még keresztfát is emeltem neki ágacskaiból. Évekig hordtam virágot a sírjára...

Nem pótolta őt semmi szárnyas. Kalitkás maradat a Zsótér-házban sohasem tartottunk. Legföljebb olykor galambokat, melyeket nevelgettünk, szájból itattunk.

Valamennyi galambunknak Tubi volt a neve... (Utolsó galambomat már muzeológus koromban neveltem a múzeumban, egy rohamisakban. Majd a házhoz került, de apám irodájában már kitelt a böcsülete. A kliensek vállára szállt s potyogtatott...)

Még egy szárnyas lényről kell megemlékezniem. Ez egy közönséges veréb volt. A Széchenyi téren szedtük föl az árva jószágot. Szokás szerint etettük,

itattuk, de ez is eltanulta a galambok rossz szokását, az ügyvédi irodába szemtelenkedett s a látogatók ruháját pécsettél látta el.

Ennek az ártatlanságnak is tragikus vége lett. Már az Imre verébnék. Szokássá vált családunkban, hogy minden állatot, mely közénk került, lételgyen az sün, vagy más madár, seregély, emberi keresztnevével láttuk el. Lássuk hát versben Imre végzetét. Ez lenne a sírverse.

Passeris epitaphium

A kis veréb halálára...

Veréb volt Imre, szürke kis veréb
Fészket veszejtett árva kis madár.
A házuknál lett otthon jólébb
És csiripelve vállról vállra szállt.

Nagy árvasága szűnt s élt boldogan
Örült napfénynek, vígan szálldogált.
Nem látta, hogy a boldog perc rohan...
És végzete mögötte sarkon állt.

A tér csábitá s hosszasan röpült...
Nem volt elég a rája szánt erő
S a kis madár lehullt, a vakmerő.

A macska leste, szájába került...
Holtan húzták ki – és a kis veréb
Tetemét örzi egy virágcserep.

(eptaphium = görögül sírvers)